

3 HYVINVOINTIOSASTO

Keskeisimmät tavoitteet:

Hyvinvointiosaston vastuualueeseen kuuluvat hyvinvointipalvelut, nuorisopalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut (sis. Lamminahon museotoiminnan). Vastuualueen johtajana on hyvinvointijohtaja ja muuta henkilökuntaa ovat palvelusihteeri, hyvinvointikoordinaattori, hyvinvointisuunnittelija, etsivä nuorisotyöntekijä (projektirahoituksella) sekä nuorten työpajan yksilövalmentaja ja työvalmentaja 50 % (projektirahoituksella). Kirjastossa työskentelee kirjastonhoitaja ja kirjastovirkailija sekä oppisopimuksella kirjastoharjoittelija. Kokonaisuutena hyvinvointiosaston henkilöstökulut ovat -134 176 € (30.6%) ja toimintakulut -194 310 € (22.6%). Vuosikate vastaavasti kokonaisuutena -147 327 € (20.3%) ja toimintatuotot 46 983 € (35.6%). Koronaepidemian tuoma poikkeusoloaika sekä sen jälkeen tartuntatautilain rajoitukset vaikuttivat merkittävästi hyvinvointiosaston toimintaan. Toiminnan muutoksia on kirjattu ja arvioitu hyvinvointisuunnitelmassa. Nuorten työpajatoimintaan saatiin valtionavustusta 33 000 €. Etsivän nuorisotyön avustuskauti alkoi syyskuussa 2020 ja päättyi 16.9.2021. Valtionosuutta tälle kaudelle on myönnetty 30 000 €. Hyvinvointiosaston toiminta on edennyt koronarajoituksen huomioiden suunnitellusti tammi-huhtikuun.

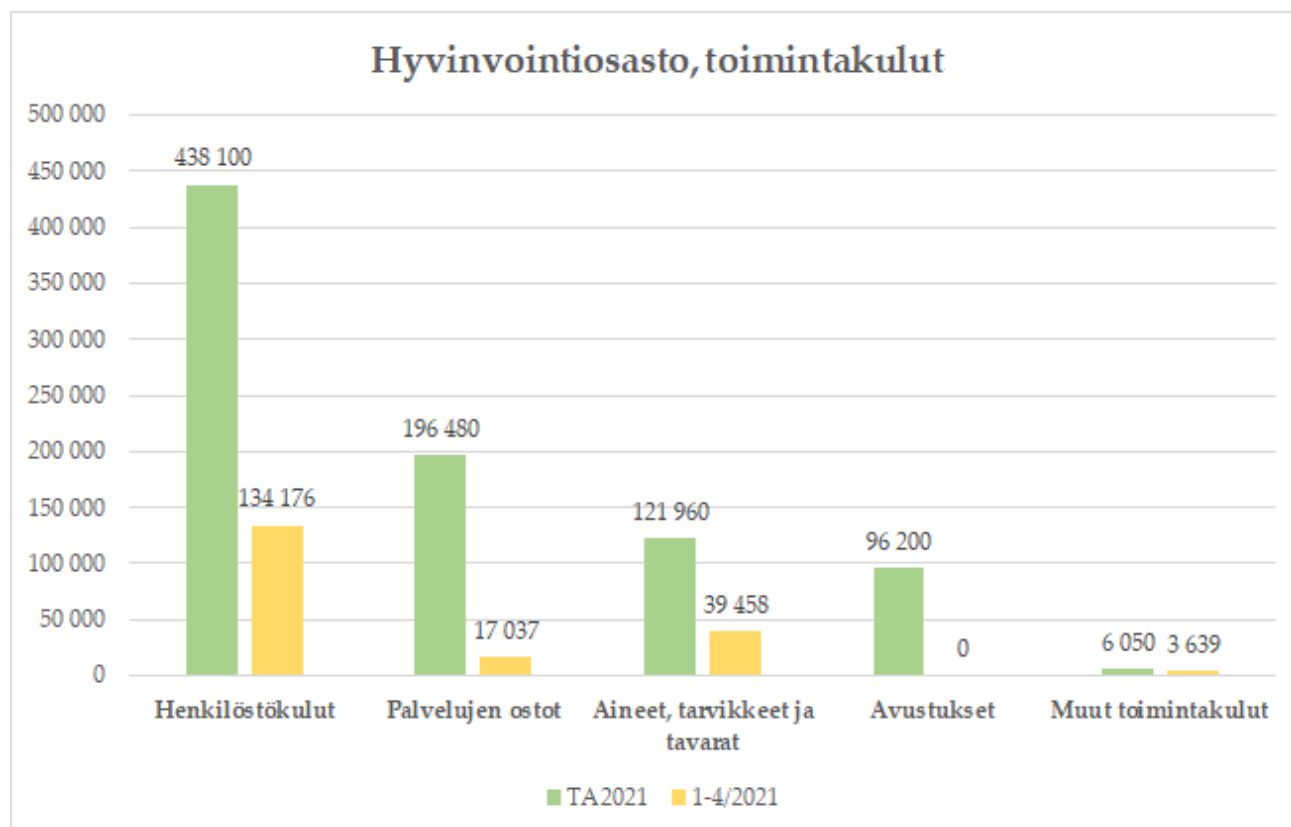
Hyvinvointiosaston perustehtävänä on vastata kunnan poikkihallinnollisesta hyvinvoinnin laaja-alaisesta edistämisestä. Hyvinvointiosaston toimintaa ohjaavat kuntastrategiaan ja kuntastrategian liitetaulukkoon sekä laajaan hyvinvointikertomukseen kirjatut visiot, päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet. Hyvinvointiosaston tavoitteena on tukea kaikenikäisten vaalalaisten hyvinvointia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Vaalan kunta sitoutui vuonna 2019 Pohjois-Pohjanmaan liiton hyvinvointisopimukseen, jonka tavoitteet noudattelevat kunnan oman elinvoimasopimuksen linjaa. Hyvinvointia käsitteenä määritellään Maaseudun arjen palveluverkosto -hankkeessa kehitetyn Marika Kunnarin luokittelun mukaan. Hyvinvointityön lähtökohtana on kuntalaisten koettu hyvinvointitieto sekä indikaattoritieto. Keskeisenä työtapana on ikäkausiverkostotyö. Hyvinvointisuunnitelma 2021 on laadittu sähköisellä FCG:n www.hyvinvointikertomus.fi työvälineenä poikkihallinnollisesti. Toimijat ovat arvioineet osavuosisikatsauksessa toteutettuja toimenpiteitä ja arviointi on osavuosisikatsauksen liitteenä.

Hyvinvointiosastolla erityisesti kehittämisen keskiössä vuonna 2021 on tulevan valtuustokauden laajan hyvinvointikertomuksen valmistelu sekä kuntastrategian päivittäminen. Erityisenä kehittämisteemoina ensi vuonna ja tulevina vuosina on ikäihmisten kotona pärjäämisen tuen, yksinäisyyden lievittämisen, ehkäisevän päihdetyön sekä koulukiusaamiseen (sivistysosasto koordinoi) puuttumisen toimintamallien kehittäminen. Kehittämistä viedään eteenpäin yhdessä ikäkausiverkostoissa. Hyvinvointisuunnittelijan työpanos vuonna 2021 kohdentuu erityisesti ehkäisevän päihdetyön toimenpiteiden tehostamiseen sekä löytävän seniorityön toimintamallin kehittämiseen. Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma laaditaan vuonna 2020. Hyvinvointiosasto toteuttaa hyvinvointisuunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä poikkihallinnollisesti yhteistyössä kunnan eri osastojen, Oulunkaaren, yhdistysten ja yritysten sekä aktiivisten kuntalaisten kanssa. Vuonna 2021 kehittämistyötä tehdään myös POPSote -hankkeen kanssa.

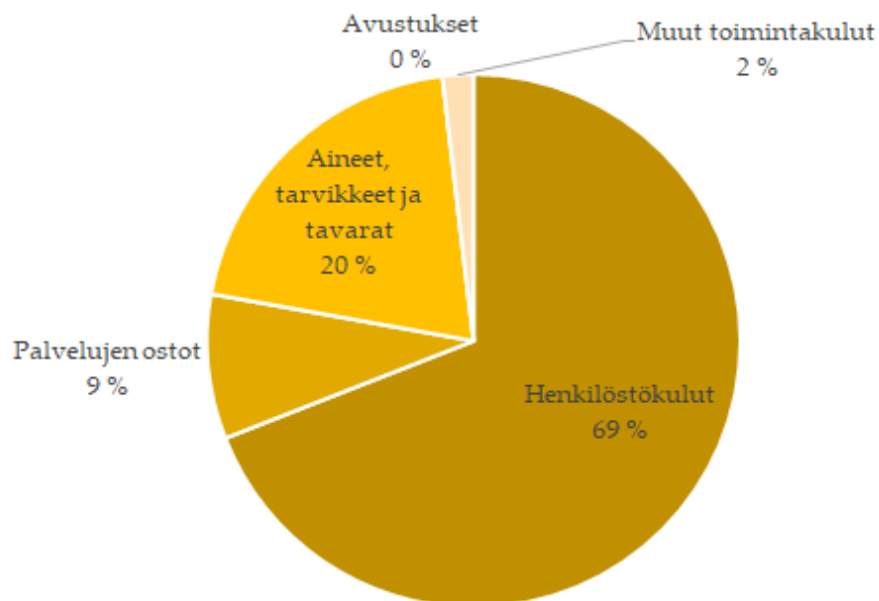
Vaalan kunta on mukana Maaseudun Sivistysliiton Kunta olemme me -hankkeessa. Tässä hankkeessa luovien alojen avulla pyritään lisäämään heikommassa asemassa olevien osallisuutta

ja vaikuttamista kunnan toimintaan. Hyvinvointiosasto tekee yhteistyötä myös Vertaistervarit hankkeessa eri yhdistysten kanssa elintapaohjauksen kehittämiseksi Vaalassa.

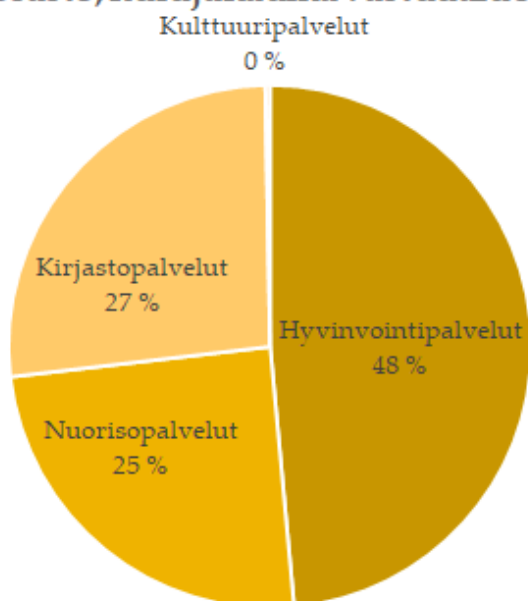
Hyvinvointiosasto on asiantuntijana mukana myös hallinto-osaston VERTY-hankkeessa ja Työtä hyvässä seurassa -hankkeessa. Hyvinvointijohtaja on aktiivisesti mukana myös maakunnallisessa hyvinvointityön kehittämisessä, jolloin kehittämistyötä pystyy heti huomioimaan kunnan hyvinvointityössä. Hyvinvointikoordinaattori on vastaavasti mukana elintapaohjauksen maakunnallisessa kehittämistyössä ja hyvinvointisuunnittelija mielenterveys- ja päihdetyötä edistävässä MiePäVäki-verkostossa.

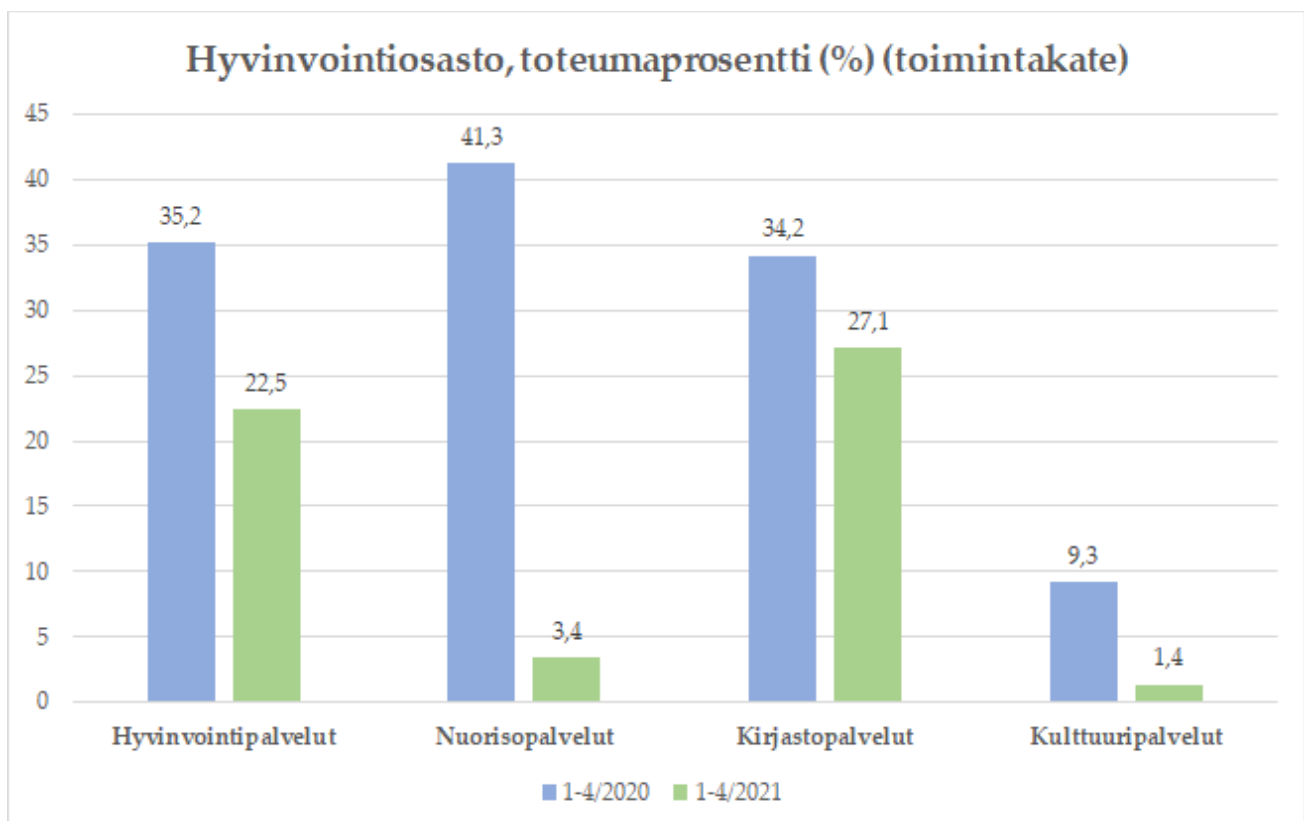
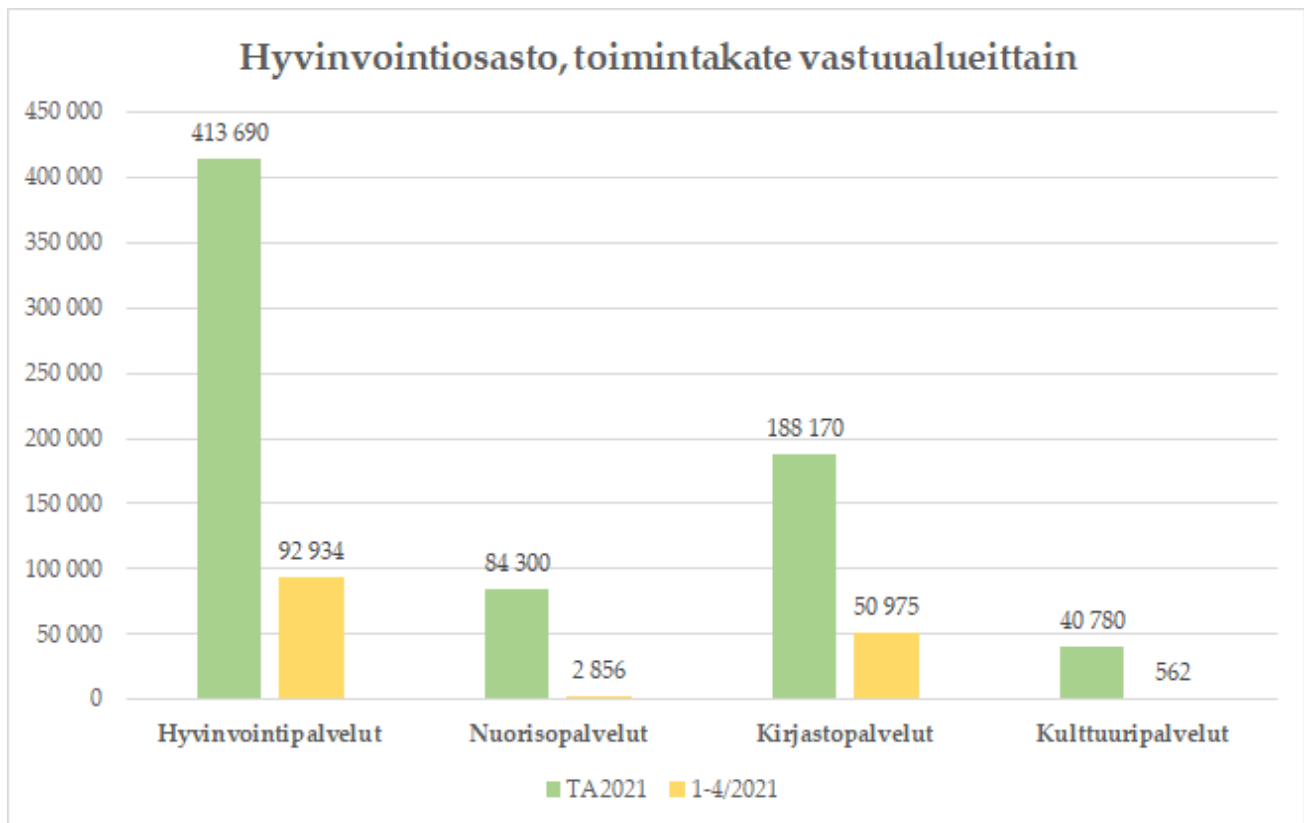

Hyvinvointiosasto, kulujen jakautuminen 1-4/2021

Hyvinvointiosasto, kulujakauma vastuualueittain 1-4/2021

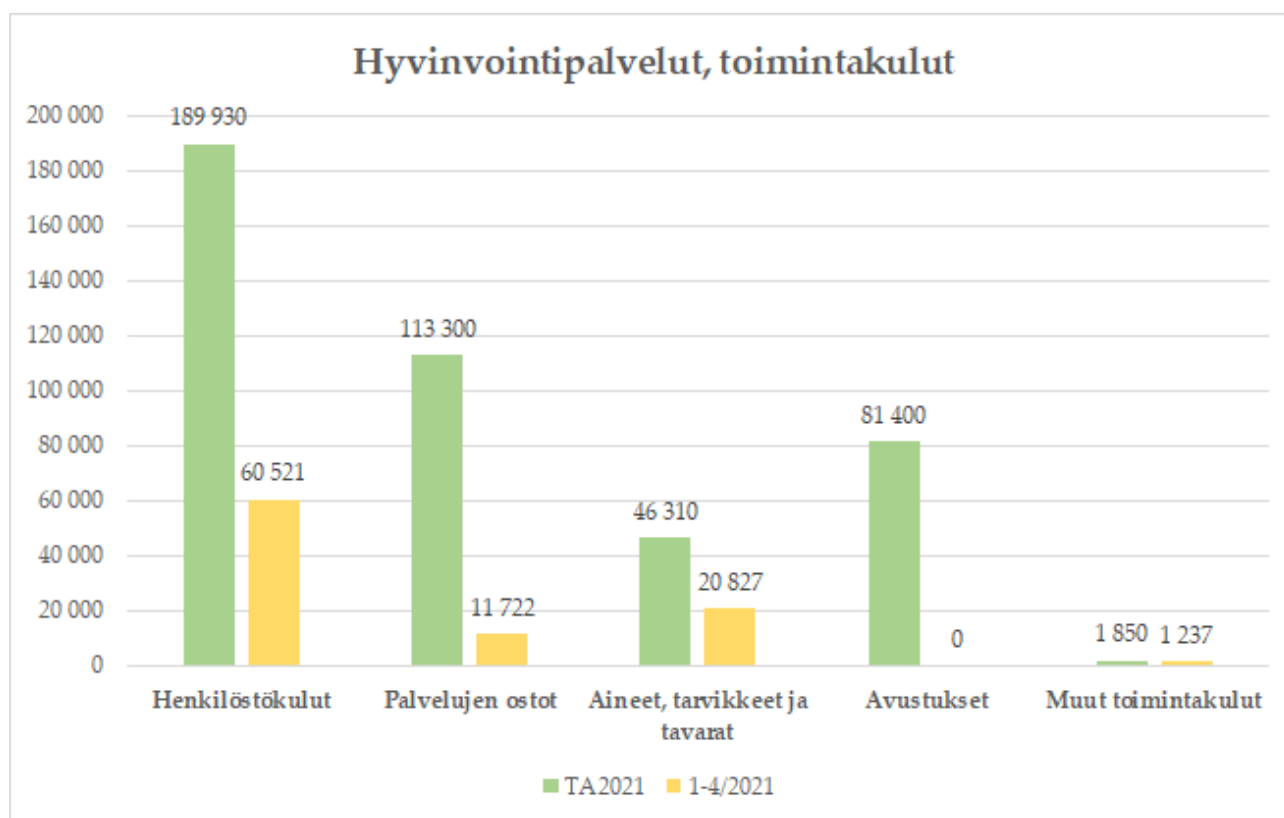

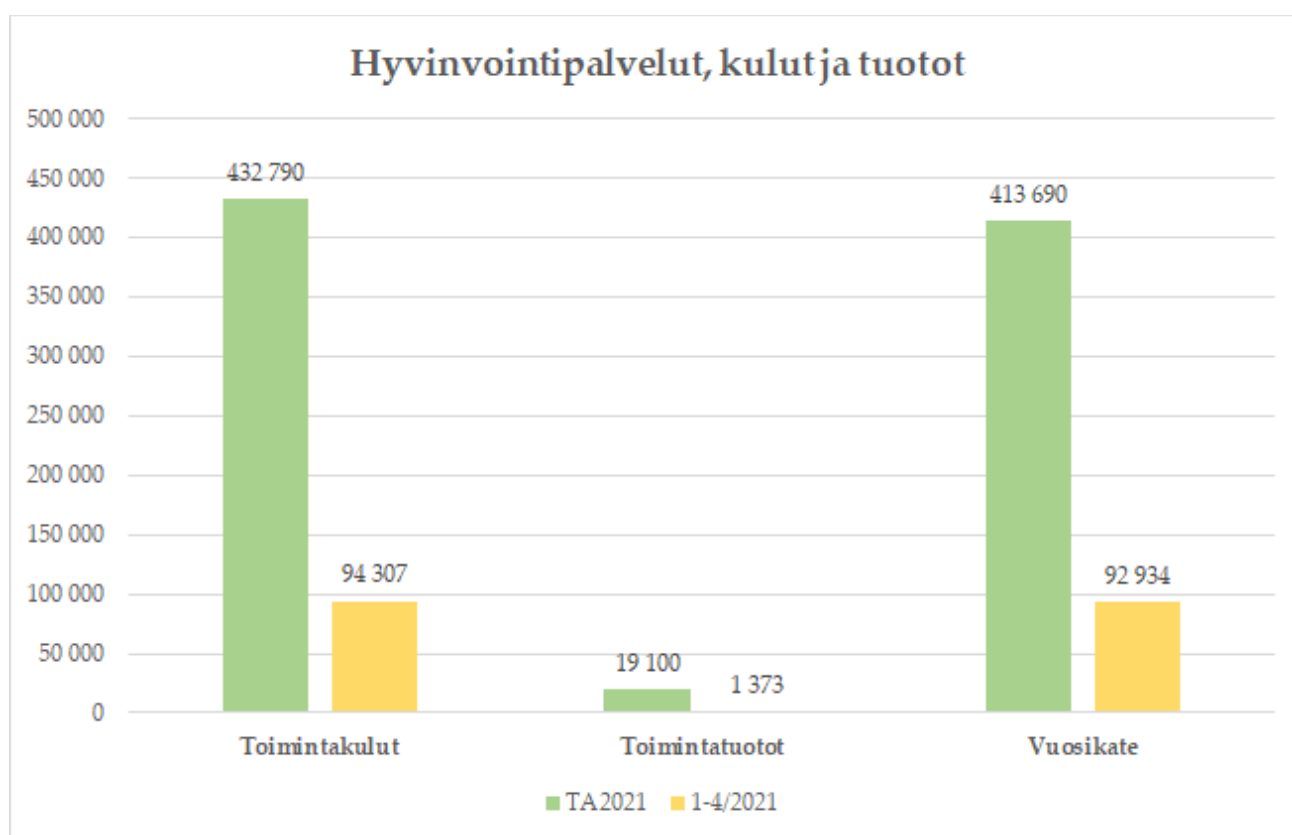
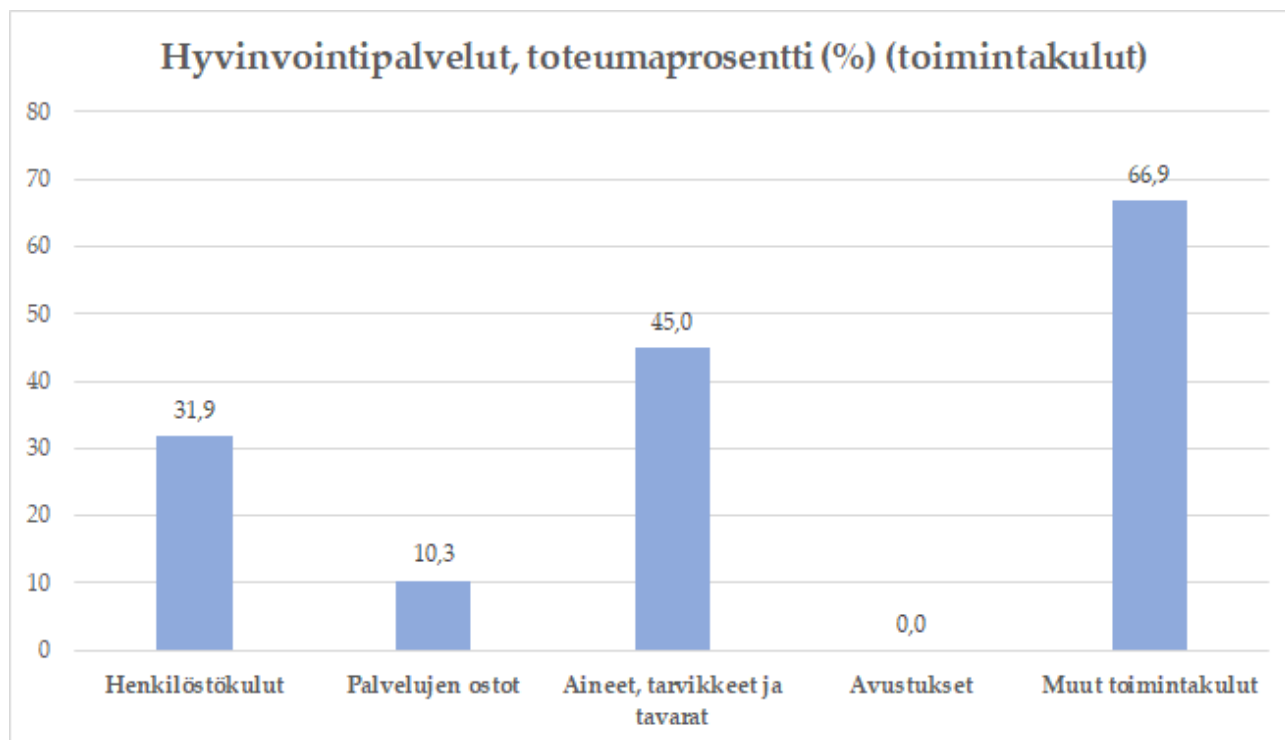
3.1 Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalveluita ovat kaikki sellaiset palvelut, joita kunta järjestää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi (hyvinvointisuunnitelma 2021). Liikunnan edistämiseksi tuotetaan erilaisia liikunnallisia hyvinvointipalveluita kaiken ikäisille kuntalaisille sekä erityisryhmille. Vuonna 2019 Vaalan kunta käynnisti yhteistyön Ikäinstituutin ja 17 vaalalaisen yhdistyksen kanssa Voimaa vanhuuteen mentorointiohjelmassa. Tätä yhteistyötä jatketaan vuonna 2021. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi järjestetään säännöllisesti uintiretkiä, allasjumppaa ja kuljetusta Rokualle sekä maksuton kuntosalivuoro ikäihmisille. Vuonna 2021 ikäihmisten toiveesta kuntosalivuoroihin hankitaan myös ohjausresurssia. Liikuntatapahtumia järjestetään yhteistyössä liikuntajärjestöjen kanssa. Hyvinvointipalveluiden ja koko hyvinvointiosaston toiminnassa huomioidaan mahdolliset koronarajoitukset vuonna 2021.

Hyvinvointiosasto organisoi myös kunnan vaikuttamistoimielinten toiminnan. Vaikuttamistoimielimiä ovat nuorisoneuvosto, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä vapaa-ajan asukasneuvosto. Lapsiparlamenttitoiminta käynnistetään vuonna 2021.

3.2 Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut vastaavat nuorisolain mukaisista kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvista tehtävistä, joihin kuuluvat mm. nuorisotilojen hoito, kesäkerhotoiminta ja vapaa-ajan toiminnan organisointi yhteistyössä järjestöjen kanssa sekä sosiaalinen nuorisotyö, johon kuuluu myös etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta.

Nuorisolain 10 §:n mukaan **etsivän nuorisotyön** tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Kun kunta järjestää etsivää nuorisotyötä, sen tulee nimetä etsivän nuorisotyön toimeenpanosta vastaava kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Vaalan kunta on palkannut etsivän nuorisotyöntekijän vakituisen työsuhteeseen sekä on hakenut valtionavustusta palkkauskustannuksiin 30 000 euroa.

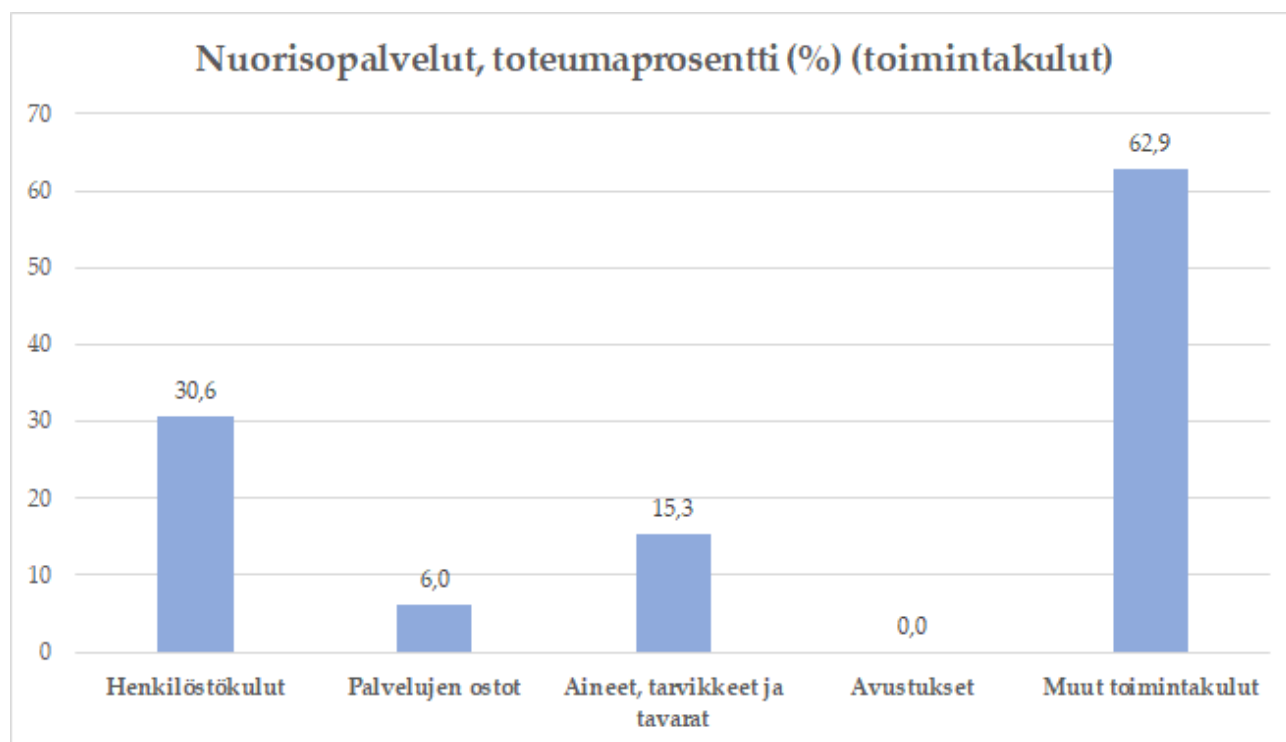
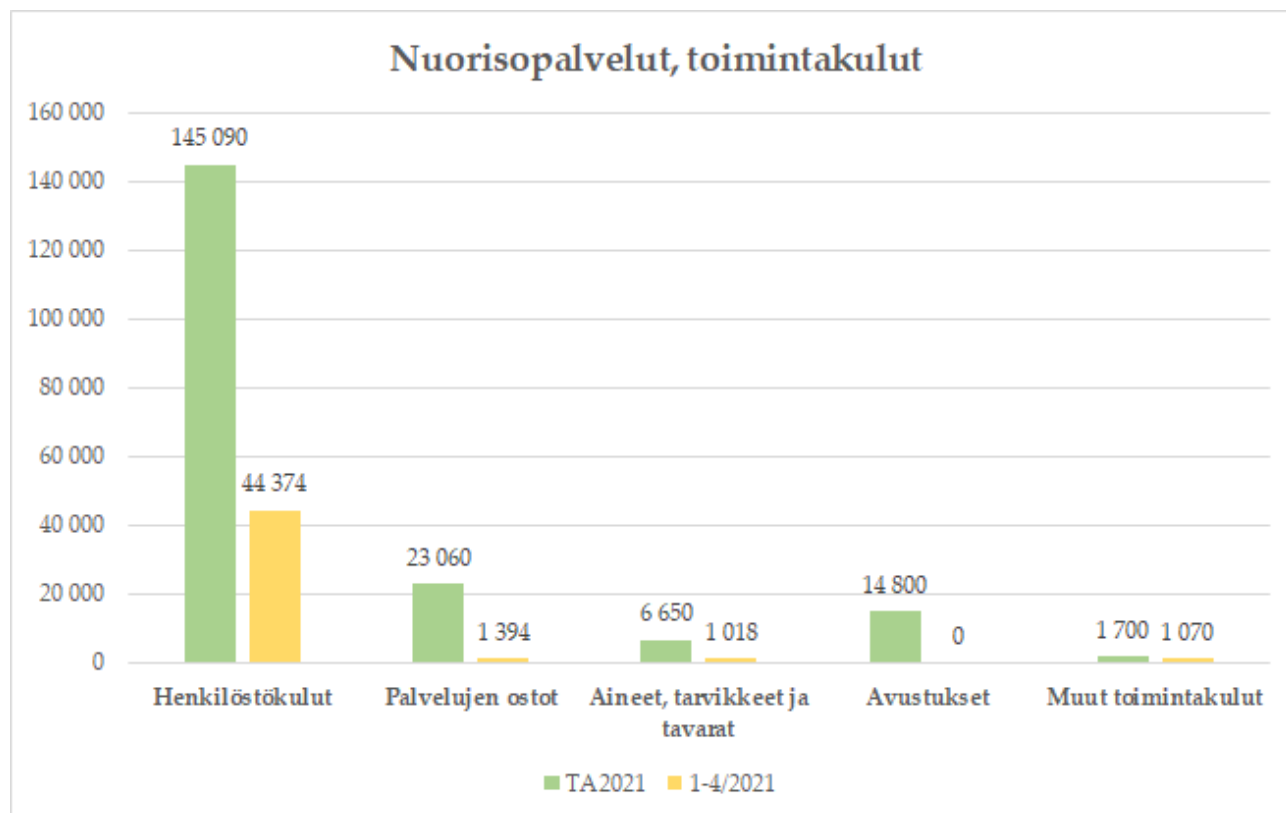
Nuorten työpajatoiminta

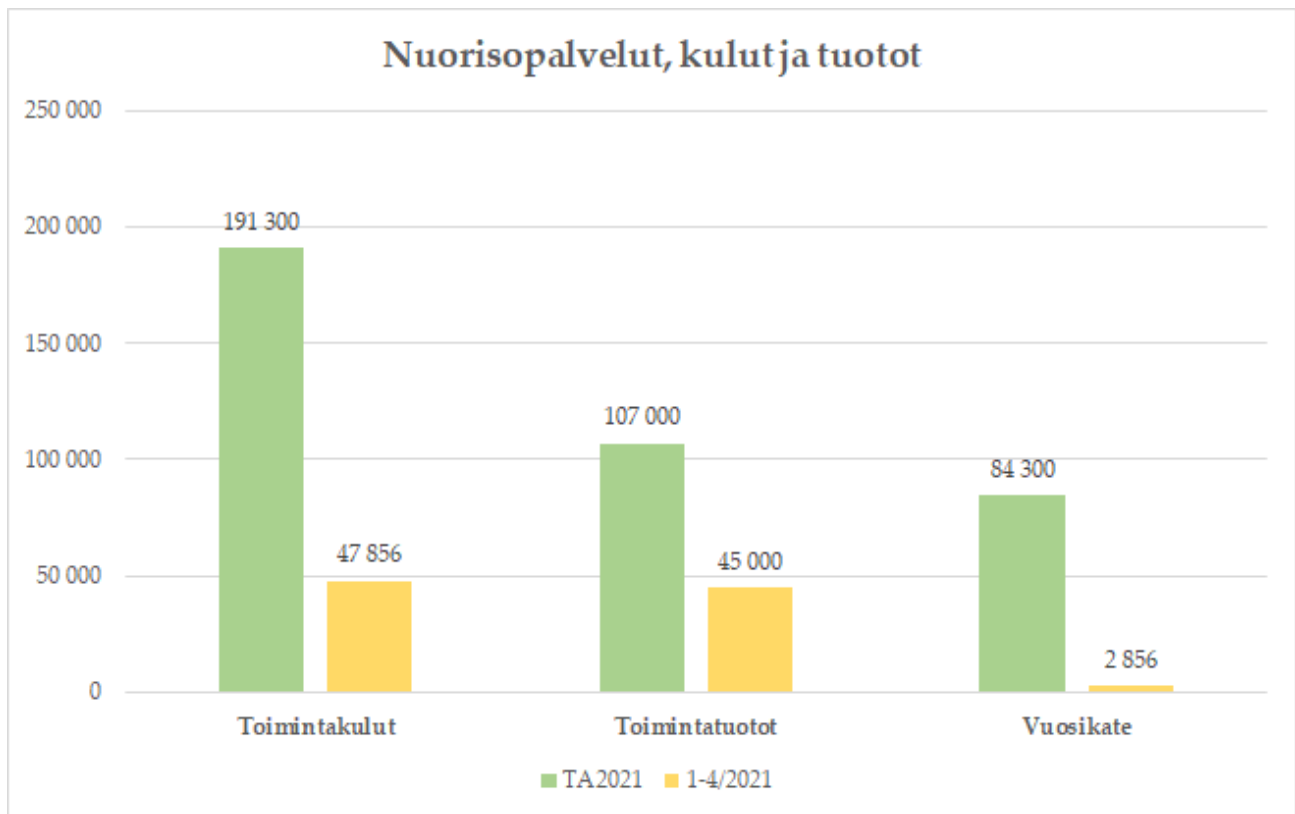
Vaalan kunta vuonna 2019 arvioi työpajatoiminnan sekä laati nuorten työpajatoiminnan kehittämiseksi suunnitelman lisäresursoinnista. Tarve lisäresursseihin johtuu yhä moninaisimmista nuorten ongelmista sekä lisääntyneistä palvelutarpeista. Uusi nuorten työpajatoiminnan toimintamalli otettiin käyttöön vuoden 2020 alusta. Nuorten työpajalla työskentelee 100 %:n työajalla yksilövalmentaja ja 50%:n työajalla työvalmentaja. Nämä tehtävät on tarkoitus vakinaistaa vuoden 2021 alusta. Nuorten työpajatoimintaan saatiin valtionavustusta 33 000 euroa.

Yksilövalmentaja tukee nuorta oman polun löytämisessä mm opiskelu- ja työasioissa. Yksilövalmennus on valmentautujan elämänhallinnan, toimintakyvyn ja tulevaisuuden suunnittelun tukemista, kuuntelua, asioiden selvittelyä ja tarvittaessa tukipalveluiden piiriin ohjaamista. Yksilövalmentaja ohjaa, tukee, auttaa ja tapaa nuorta tarpeen mukaan hänen kotonaan, toimistolla, virastoissa, verkostotapaamisissa ja yksilö- ja ryhmätapaamisissa. Yksilövalmennus on verkostotyötä, jota tehdään tiiviissä yhteistyössä kunnan eri osastojen, työvalmentajan, työllistämiskoordinaattorin/ kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan sekä Oulunkaaren kuntayhtymän eri palvelualojen asiantuntijoiden kanssa. Vaalassa toimii seinätön työpaja nuorille. Seinätön työpaja on pajatoimintamuoto, jossa työvalmentaja käyttää valmennuksellista työotetta myös pajan seinien ulkopuolella. Pajan tarkoitus on parantaa nuoren valmiuksia päästä avoimille työmarkkinoille tai koulutukseen sekä lisätä alueen työmarkkinatietoutta. Seinättömän työpajan toiminta on jalkautuvaa käytännön työtä kunnan eri osastoille, lähialueen yrityksiin tai yhdistyksiin. Nuorten työpaja tekee tiivistä yhteistyötä vuonna 2021 myös Oulunkaaren Lähdehankkeen kanssa.

Nuorisopalvelut järjesti nuorten ilta Fobioita Ampparilla koronarajoitusten puitteissa. Toimintaa on kuvattu liitteenä olevassa hyvinvointisuunnitelma 2021 arvioinnissa. Digipalveluna kunnassa jatkui edelleen etsivän nuorisotyöntekijän toteuttamana Vaalan nuoret Discordissa –palvelu. Hyvinvointiosasto koordinoi kesäsetelityöllistämistä ja tänäkin vuonna jaettiin 60 kesätyöseteliä. Hyvinvointiosasto sai AVI:lta erityisavustuksen Nuorisotyön kehittäminen Vaalan

yhtenäiskoulussa ja lukiossa -hankkeeseen. Pää tavoitteena hankkeessa on koko kouluyhteisön lasten ja nuorten tasavertainen ja oikeudenmukainen hyvinvoinnin kohentuminen, koronakriisin vaikutusten minimoiminen sekä ennaltaehkäisy koulunuorisotyön keinoin. Hankkeeseen on palkattu vuoden 2021 loppuun yksi kokoaikainen työntekijä. Koulunuorisotyön toteutumista on arvioitu myös hyvinvointisuunnitelmassa.

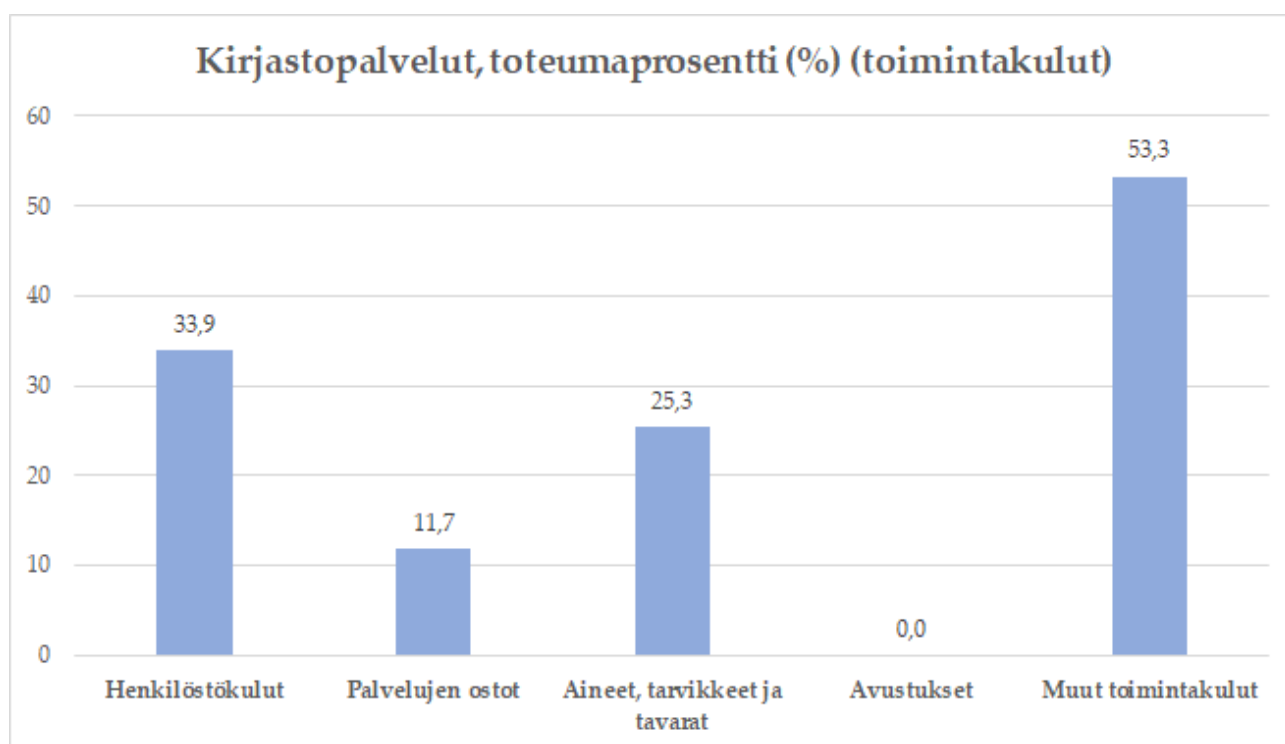
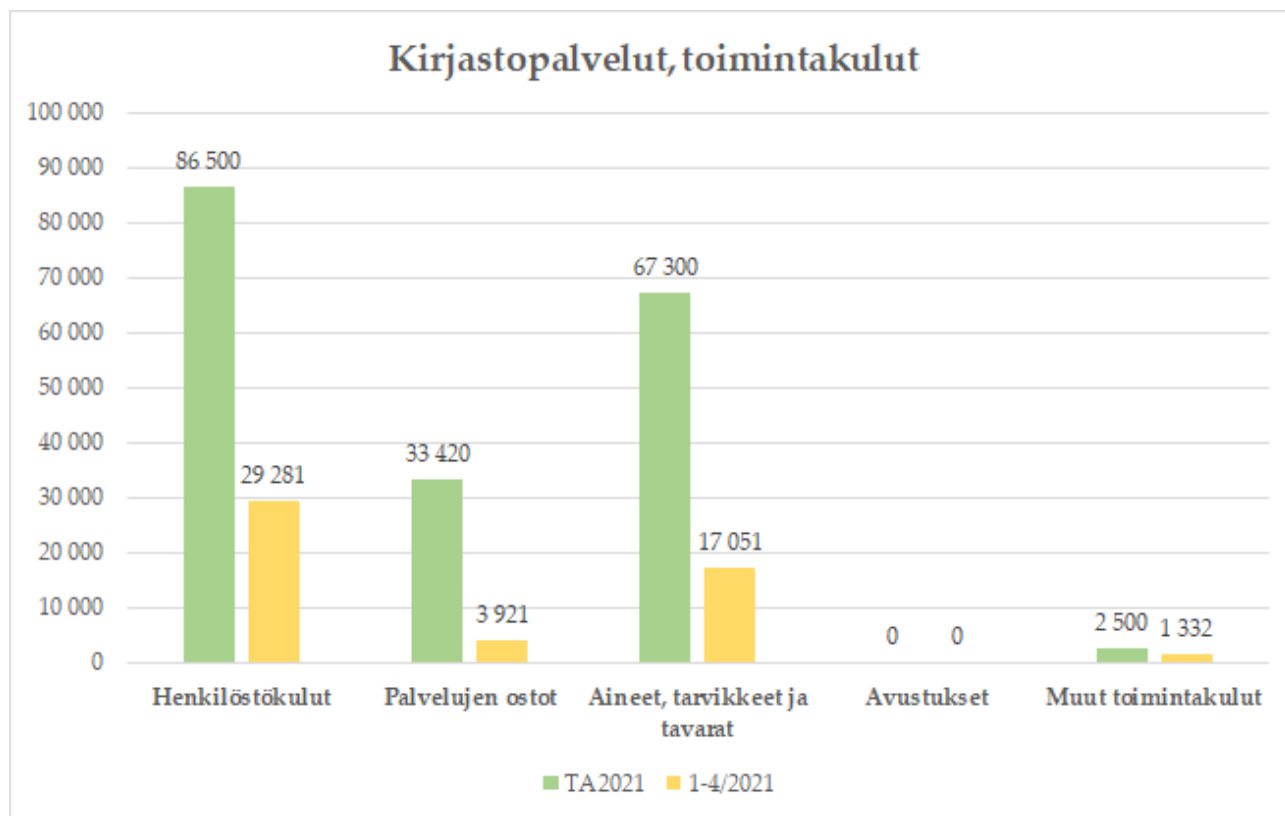

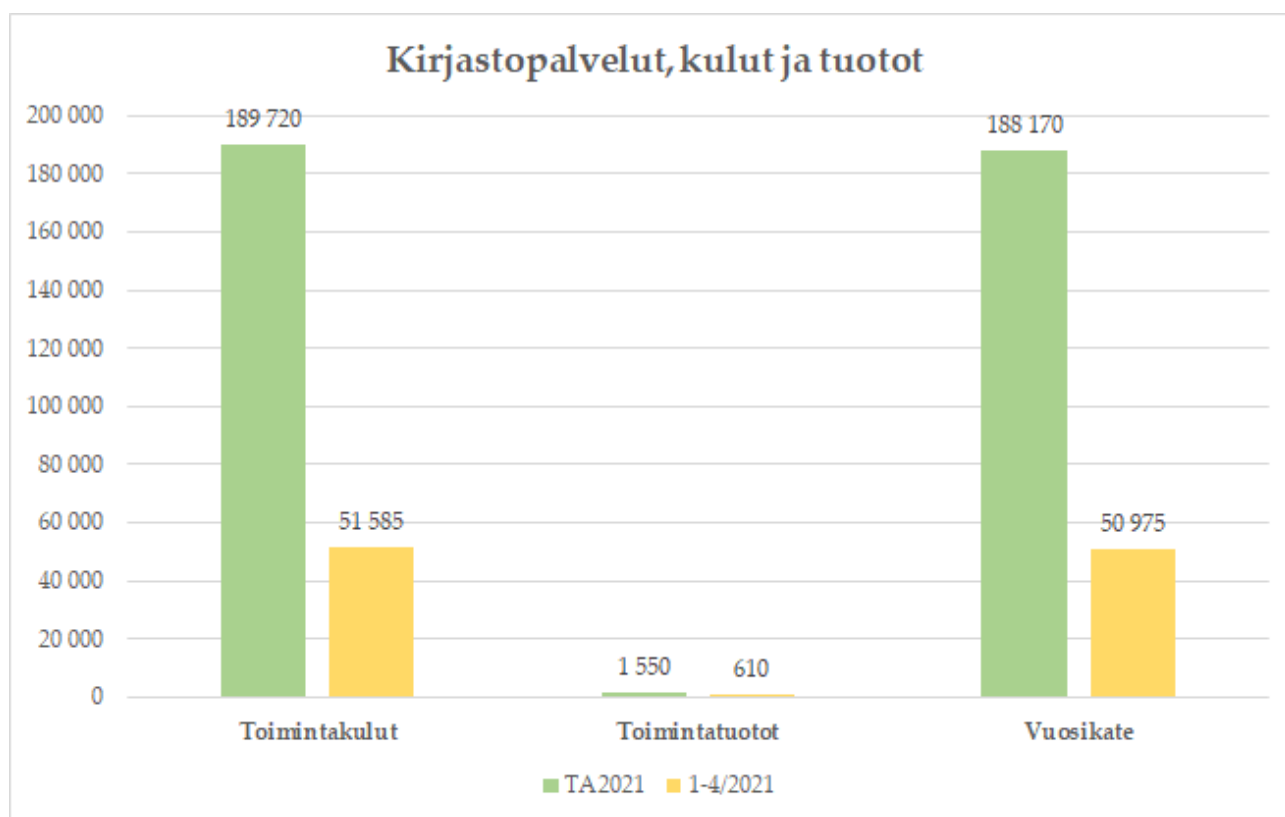

3.3 Kirjastopalvelut

Kirjastopalvelut

Vaalan kirjasto kuuluu OUTI-kirjastoverkkoon. Kirjaston palvelua kehitetään ja monipuolistetaan osana OUTI-kirjastokimppaa. Kirjaston palveluun kuuluu myös liikuntavälinelainausta. Kotiseutukokoelmaan kerätään muistiinmerkittyä tietoa kotikunnastamme. Alkuvuoden kirjasto toimi konttikirjastona ja kirjastosalia sekä työtiloja remontoitiin. Tämä vaikutti merkittävästi kirjaston toimintaan. Koronarajoitukset toivat myös kirjastotyölle omat haasteensa. Kirjastotoimintaa on arvioitu myös hyvinvointisuunnitelmassa.

3.4 Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut

Vaalan kunnassa taiteen ja kulttuurin edistäminen on osa kunnan hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä. Lisäksi kulttuuritoimintaa edistämällä Vaalan kunta vahvistaa asukkaiden osallisuutta. Vuonna 2019 laadittiin kulttuuriohjelma 2019-2020 kulttuuripalveluiden monipuolistamiseen ja näkyväksi tekemiseen erilaisia sähköisissä viestintävälineissä. Tämä suunnitelma päivitetään vuonna 2021. Hyvinvointiosasto toimii kulttuuripalveluiden vastuullisena toimialaosastona Vaalan kunnassa. Sivistysosasto vastaa osaltaan kulttuuripalveluiden tuottamisesta sivistystyön ja vapaan sivistystyön opetuksessa. Vaalassa kulttuuripalveluja tuottavat kunnan lisäksi järjestöt ja yksityiset henkilöt. Vuonna 2021 kulttuuripalvelut on panostamassa merkittävästi Valentin Vaala tapahtumakonseptin toteuttamiseen yhteistyössä hankkeelle perustetun työryhmän kanssa. Talousarviossa on varattu 20 000 euroa mahdollisen omarahoitusosuuden kattamiseen, mikäli hankkeelle saadaan ulkopuolista ei 100 prosenttista rahoitusta.

Kunnan tuottamia kulttuuripalveluja ovat:

- Kirjasto
- Oulujärven kansalaisopisto ja taiteen perusopetus
- Kunnan järjestämät tai tilaamat kulttuuriesitykset ja tapahtumat
- Lamminahon perinnetalon toiminta

Lisäksi kunta avustaa kulttuuritapahtumia ja yhdistysten ja järjestöjen toimintaa kohde- ja

toiminta-avustuksilla sekä kumppanuussopimuksin, sekä markkinoimalla tapahtumia sosiaalisessa mediassa. Tapahtumailmoitukset näkyvät myös kunnan nettisivulla tapahtumakalenterissa. Kulttuuripalveluja kehitetään myös hanketoiminnan avulla. Vaalan kunta vastaa myös Lamminahon talon kesäaikaisesta toiminnasta. Hyvinvointiosasto aloitti vuoden 2019 aikana yhteistyön Oulu 2026 –kulttuuripääkaupunkihankkeessa, johon kunta valtuuston päätöksellä sitoutui. Tähän liittyen päätettiin osallistua Oulujokivarren kuntien yhteiseen Löytöretki taiteeseen –hankkeeseen. Hankeen toteuttamiseksi tehtiin ja jätettiin hankehakemus OKM:lle käytännön toimien toteuttamiseksi. Kulttuuriyhteistyötä Oulujokilaakson kuntien ja Humanpolis oy:n kanssa jatketaan myös vuonna 2021. Alkuvuonna suunniteltiin Muhoksen Lemmenpolun valot satelliittitapahtumien toteuttamista sekä Muhoksella että Vaalassa.

